

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 16.

Ljubljana, 16. vel. srpana 1891.

XXXI. leto.

Vsebina: Deželna učiteljska konferencija. — A. S.: Šolstvo v jubilejni izložbi v Pragi. — Št. Primožič — Postojina: Kaj ovira dober uspeh v ponavljalnici; kako bi se mogla ista preustrojiti, da bi dosegla svoj namen? — S. R.: Kako visoko nad morjem leži Ljubljana. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Književnost. — Naši dopisi: Iz državnega zbora. — Iz Postojine. — Iz litijskega okraja. — Iz kranjskega okraja. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Deželna učiteljska konferencija.

I.

Dnevni red

za prvi dan zborovanja, dné 1. kimovca 1891. l. ob 10. uri v mestni dvorani.

- 1.) Pozdrav predsednikov.
- 2.) Imenovanje predsednikovega namestnika.
- 3.) Volitev dveh zapisnikarjev.
- 4.) Volitev odbora.
- 5.) Določitev pravičnega reda za deželno konferencijo.
- 6.) Izročitev samostalnih predlogov voljenemu odboru v posvetovanje.
- 7.) O šolski higijeni. Predava gospod dr. Fr. Zupanc.
- 8.) Določitev drugega glavnega zborovanja.

Ob priliki otvoritve tretje deželne učiteljske konferencije bode ob 9. uri v cerkv sv. Jakopa slovesna božja služba, h kateri se vabijo častiti člani deželne konferencije.

V Ljubljani dné 10. velikega travna 1891.

Predsednik:

J. Šuman,

c. kr. deželni šolski nadzornik.

Dné 4. kimovca ob 9. uri dopoludne boče v mestni dvorani konferencija c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov kranjskih, h kateri se s tem vabijo gg. nadzorniki.

V Ljubljani dné 10. vel. srpana 1891.

J. Šuman,

c. kr. deželni šolski nadzornik.

Poročevalci za glavne točke dnevnega reda deželne konferencije (razpis vis. c. kr. deželnega šolskega sveta od dné 12. rožnika t. l. št. 1120) so določeni gospodje in sicer:

za 1. točko: F. Gabršek, poročevalec, L. Letnar, soporočevalec;

za 2. točko: F. Levec, poročevalec, I. Belè, soporočevalec;

za 3. točko: F. Šetina, poročevalec, F. Škrbinec, soporočevalec;

za 4. točko: A. Žumer, poročevalec, J. Kragl, soporočevalec;

za 5. točko: J. Bezljaj, poročevalec, J. Jeršinovec, soporočevalec.

Razven tega predavajo nadučitelj J. Benda o nazornem nauku, g. prof. F. Orožen o zemljepisnem pouku in g. dr. F. Zupanc o šolski higijeni.

Imena gg. poročevalcev se priobčujejo v ta namen, da je članom konferencije mogoče že prej izraziti jim svoje želje.

V Ljubljani dné 10. mal. srpana 1891.

J. Šuman.

Ker je z deželno konferencijo združena razstava učil na I. mestni deški ljudski šoli, prosi podpisani odbor p. n. gg. tovariše, kateri imajo kako posebno delo ali učilo, ki bi spadalo v razstavo, osobito učila,

ki so jih sami priredili, da kmalu blagoizvolijo pisмено oglasiti vodstvu I. mestne šole, kaj mislijo razstaviti, na katero oglasilo jim bode odbor takoj odgovoril.

Razstavini odbor.

Podpisani odsek prosi gg. učitelje (gdč. učiteljice), kateri želé, da se jim za časa deželne učiteljske konferencije preskrbi stanovanje proti primernemu plačilu (naj so člani deželne konferencije ali ne), da vsaj do 24. t. m. naznanijo uredništvu »Uč. Tov.«, za koliko in za katere dni želé stanovanja. Odsek jim bode potem naznanil gostilnico, ceno in število sobe, katera je za njih pripravljena.

Razume se, da je potem vsakdo vezan, da pripravljeno sobo plača, če bi tudi ne prišel, ker se soba zaradi njega ne bode drugemu oddala.

Zvečer pred konferencijo je shod pri »Zvezdi« (g. Ferlinc). *Zabavni odsek „Slov. učit. društva“.*

Po izvršenih volitvah so člani deželne učiteljske konferencije nastopni gospodje:

1.) Predsednik: J. Šuman.

2.) C. kr. okrajni šolski nadzorniki: J. Bezljaj, F. Gabršek, A. Jeršinovic, F. Levec, L. Letnar, L. Pintar, A. Senekovič, J. Thuma, I. Tomšič, J. Wallner, I. Wolsegger, V. Zupančič, A. Žumer.

3.) Virilni glas imata: šolski svetnik B. Hrovath in ravnatelj I. Lapajne.

4.) Izvoljeni odposlanci: L. Abram, I. Barlé, I. Belè, J. Bernard, L. Božič, J. Gregorin, F. Golmajer, A. Jeršè, P. Kavčič, F. Koncilija, J. Kovšča, J. Kragl, J. Levičnik, V. Linhart, F. Lunder, M. Mandelc, F. Papler, T. Petrovec, J. Ravnikar, V. Ribnikar, dr. T. Romih, F. Spintrè, L. Stiasny, F. Šetina, F. Škrbinec, St. Tomšič, A. Vavken, M. Zarnik.

Glavna zborovanja so javna.

Šolstvo v jubilejni izložbi v Pragi.

III.

Strokovno šolstvo je triumf šolstva v češki jubilejni izložbi — tako sem završil poslednji svoj članek — in to povsem v istini. Kdor pogleda v ta oddelek, postati mora iz neprijatelja strokovnega šolstva, slednjemu iskren prijatelj, kajti prvi vstop v strokovni oddelek pojavlja se očesu kot ogromna risarnica, v koji je nakopičena brezštevilna množina predlog in plastiških šolskih modelov v lepi čistoti in uglednosti. In vse te risbe

in plastiški modeli so delo učencev iz strokovnih šol! Dandanes smo že navajeni, da so naša deca iz sedanje šole — čudesni otroci, toda strokovne šole so ti pokazale stoprav v pravem svitu napredek mladine v strokovnem oziru. Smelo smem reči, da se je češko strokovno šolstvo in baš drobno rokodelstvo postavilo na — akademično stališče. Ta vtis vzame vsak seboj iz téga oddelka.

Kar se tiče izložbe same, čini obilica nadrobnostij na obiskovalca tak močan

vtis, da bi vsak rad videl češko strokovno šolstvo v tekmovanji in primerjanji z vsem avstrijskim. Ako se primerja z nemškim v praški izložbi, je ta zmaga tako sijajna, da mora vsak nehoté priznati, da češko strokovno šolstvo rokodelstvu navdihuje obliko, da, krasno obliko, in da češkega rokodelca oborožuje z neprecenljivim orožjem konkurence.

Seveda je mnogo korakov od rokodeltstva do industrije, in palmo izložbe odnašajo veliki ustavi, opremljeni z raznovrstnimi sredstvi, kakor so na pr. c. kr. državna obrtna šola v Pragi, državna obrtna šola v Plzni, v Hrudimu, nad vse pa umeteljno-obrtna praška šola. Pregledavši njene kabinete, vprašamo se začudeni: Je li tu industrija umetnost ali umetnost industrija? Nekatero predmete bi človek odnesel kar naravnost v paviljon obrazovnih umetnostij. Največje umeteljsko delo in umeteljsko-obrtnih naporov je tu model sobe, predstavljajoče sladorništvo in nekatera modelovana studijska poprsja, vse lepo izvršeno v umetniškem smislu; povsod je pa videti, da se tu — kar je glavni smoter — umetnost podreja — industrijskemu kruhu, to vse obiskovalcu predočujejo posamičnih strokovnih šol izloženi predmeti, osobito umetno ključničarstvo v Kraljevem Gradci, strokovne kamenoseške in soharske šole v Hořicah i. t. d.

Kaj lepo preseneti obiskovalca umeteljska obrt jablonske šole; učenci so tu izložili krasne izdelke od kovine, porcelana, dalje prelepa struganja, lepoticja, modele i. dr. Šola v Hajdi je izložila mične in lepe steklene izdelke; šola v Turnovem biserna dela (granate). Izložba umeteljskega ključničarstva iz kraljevograške šole nam podaja svečnike, ključanice, nakičene ključe, mreže itd. Soharska in kamenoseška šola v Hořicah je izgotovila dični model fontaine, dalje je izložila raznotera poprsja, modele obokov, altarje itd., zbroslavska in praška šola pletarske izdelke in košarice. Mnogobrojno so zastopane

osobito strugarske šole; predmeti so tako mični, da bi jih človek najraje odnesel s seboj.

Dalje so tu umetno izgotovljene omare, mize, stoli, postelje, lesene posode, igračice, šahi, instrumenti itd. Keramiška šola iz Gorenjega Litvinova izložila je tu risarije in dela (starodobne modele, prstene živalice), reliefe. Velik vtis napravlja liberška obrtna šola. Izložila je dela iz stroke mehanike, splošne tehnologije, ki budí veliko pozornost. Plzenska obrtna šola je izložila samo načrte in modele.

Trgovinske šole predočujejo pa učila iz računstva, menjarstva, tesnopisja, vzorce dopisov in dr. V obče vse šolske stroke in slojevi predočujejo obiskovalcu nečuvni napredek o češkem šolstvu, občudovanje raste korak za korakom.

Tu bodi omenjeno i delovanje za češki narod prevažne „Osrednje šolske Matice“. Kartonovi plakati nam povedó, da je to društvo v minolem desetletji ustanovilo 2 gimnaziji, 43 ljudskih šol in 40 materskih šol, in da v najnjem letu svojega obstanka vzdržuje Matica jeden gimnazij, 32 ljudskih šol in 33 varovalnic.

Elegantni katalog šolske izložbe pa obseza na 228 straneh podrobno število vseh izloženih predmetov in načrt šolske izložbe.

Globok vtis pa provzročuje na vsacega resno mislečega rodoljuba ogromen obisk šolskih otrok v izložbi. Dan za dnevom se pripelje nekoliko stotin šolarjev od blizo in daleč v izložbo ter tu zajemljejo iz tega velikega dela naudušenje in zavednost za vse bodočno življenje! In kaj krasna je ta misel, izložbo učiniti i pristopno šolski mladini. Nedolžno dete z rahločutno dušo sicer ne umeje še pojmiti notranjega bogastva češke izložbe, toda iz vnanjega leska, iz teh prekrasnih palač, paviljonov, cvetličnih nasadov, čarobnega vodometa za vse življenje zajemlje vtise in spomine na nepozabna trenutja, ko se je srcece njegovo topilo v veselji pri pogledu na izložbo.

Završujem pa ta članek s citatom iz prekrasnega spisa o izložbi v poslednji številki „Slovenských Pohladů“:

„Izložba češkega naroda je takó krasna, lepa, elegantna, do najmanjših malenkostij takó pravilno razložena in prirejena, tako dragocena in poučna v vsaki stroki, da

napolnjuje s strmenjem vsakega opazovalca in nasiti vsak studij . . . ondu vidiš stare in mlade, zlasti pa to ljubo šolsko mladino, koja je napolnila skupno z izbornim učiteljstvom in svojimi deli šolski oddelek: „Šolstvo“, in iz tega šolstva pošli so strokovnjaki, otvorivši češko izložbo!“

A. S.

Kaj ovira dober uspeh v ponavljalnici; kako bi se mogla ista preustrojiti, da bi dosegla svoj namen?

„**R**epetitio mater studiorum“ bilo je skoraj gotovo načelo, da je že politična šolska ustava v svojem § 311. zapovedala nedeljsko šolo kot ponavljalnico in nadaljevalnico elementarnih naukov.

V bistvu svojem se omenjena nedeljska šola ni dosti razločevala od sedanje ponavljalnice; bila je celó v nekojih določbah strožja, ker obisk iste je bil zapovedan do spolnjenega 15. leta. Namen pa ji je bil poleg ponavljanja v branji, pisanji in računstvu eminentno praktičen: naučeno dejanskim potrebam poznejšega življenja učencev prirediti. Trajala je vse šolsko leto ob nedeljah in praznikih vselej po 2 uri.

In sedanja naša ponavljalnica? Znan nam je vsem deželni zakon od dné 28. svečana 1874. l., s katerim so se v naši deželi vpeljale ponavljalne (nadaljevalne) šole. Odveč bi bilo tedaj o uravnavi iste govoriti, seobno ker v sedanji obliki nikakor ne zadostujejo svojemu namenu.

Tožbe o ponavljalnicah so pač iste starosti ž njimi samimi. Tožilo se je o starih nedeljskih šolah, toži se — in po pravici — o sedaj vpeljanih ponavljalnih šolah. Kje so vzroki?

Rekel sem začetkom, da je bilo ponavljanje glavno načelo ustanovitvi takih šol. To je bilo le del cilja, kateri se je šele z nadaljevanjem in praktično uporabljivostjo tvarine doseči mogel. Tedaj na praktično

življenje ima ponavljalnica (nadaljevalnica) pripravljati; biti ima nekaka posredovalka med ljudsko šolo in vstopom v življensko šolo, ob enem pa namestilo za 7. in 8. šolsko leto. Ali pa naša sedanja ponavljalnica zadostuje tem zahtevam? Nikakor ne. Preveč nepraktično je urejena, da bi mogla doseči ta cilj. Nepraktična ureditev iste je tedaj prva in glavna hiba, ki ovira dober uspeh in s to se hočem najprvo baviti.

§ 2. deželnega zakona od dné 28. svečana 1874. l. vелеva, da se imajo v ponavljalnici (nadaljevalnici) vsi predmeti ljudske šole ponavljati, nadaljevati in uglobljevat. Ne gledé na to, da bi bilo naravnost nemogoče, če se ozira na število ur, da bi ponavljali n. pr. telovadbo, nadaljevali risanje ali uglobljevali pouk v petji, nas že priprosta meritev učnih ur z učnimi predmeti dovede do spoznanja, da uspešen pouk pri toliki obilici predmetov nikakor ni mogoč. Ako pomislimo, da imajo dečki vsega skupaj okroglih 90, deklice 45 ur na leto ponavljalnice, dobimo prav lahko čas, ki je odločen vsakemu predmetu za ponavljanje, nadaljevanje in uglobljevanje. Facit: za dečke 8, za deklice 4 ure na tečaj. A nemščine niti računil nisem v število predmetov. Dobili smo tedaj število ur, koje niti za ponavljanje posamičnih predmetov ne zadostuje, kje naj se dobi potem čas za nadaljevanje in uglobljevanje?

Račun ta narejen je pa povsem optimistično. Ponavljaljaj, nadaljljaj z vsemi! Ponavljaljaj in nadaljljaj z otrokom, ki je jedva zadostil § 21. državnega zakona od dné 14. vel. travna 1869. l., skrbi, da ne pozabi čitanja, pisanja in računanja — ponavljaljaj in nadaljljaj pa tudi z dečkom, ki je najvišji razred, oziroma oddelek v vseh predmetih dobro dovršil. Kako? Ob jednem? Ni mogoče, že zaradi različne mere njihovega znanja ne. Tedaj pa v oddelkih! Prej izračunimo število ur; za vsak predmet deli se sedaj v 2 polovici, tedaj v najugodnejšem slučaju neposrednega pouka za vsak predmet 4 oziroma 2 uri. Številke so govorile. Jemljimo še v pošte, da nekaj ur izpade, da učenci prišedši iz različnih oddelkov prinašajo seboj različne knjige ali celo nič, dobimo učno podobo, ki ima nevarno podobnost s tipanjem v temi. Obilica predmetov in različno znanje učencev sta tedaj kamena, ob katera se vsak uspeh v ponavljalnici razbije. Čudno je sploh, da se zahteva v ponavljalnici ponavljanje in nadaljevanje vseh predmetov med tem ko dopušča prej omenjeni § 21. izpust iz šole, da se je otrok naučil le verouka, čitati, pisati in računati. Pač prečudna harmonija to! Očividno je vender, da ni mogoče z otrokom predmeta, kojega se morabititi niti ni učil, ponavljaljati ali celo nadaljevati in uglobljevati. Branje, pisanje in računanje bodo naj torej predmeti ponavljalnice. Tako bi bile ponavljalnice praktično za poučevanje prirejene. Rekel sem pa, da samo ponavljanje ni jedini cilj ponavljalnic (nadaljevalnic); iste imajo marveč tudi nalogo: 1.) naučeno praktičnim potrebam poznejšega življenja prirediti; biti imajo 2.) posredovalke med ljudsko šolo in vstopom v življensko šolo in 3.) namestito za 7. in 8. šolsko leto.

Da rešimo 1. in s to vred tudi 2. zahtevo povsem pravilno, treba nam je pomisliti, da ostanejo učenci naših ponavljalnic skoraj brez izjeme kmetovalci, bodisi že gospodarji ali pa hlapci, deklice pa gospodinje. Dečki tvorili bodo tedaj stan,

koji je steber države in deklice imajo postati gospodinje, o katerih veli pregovor, da podpirajo tri hišne vogle. Treba tedaj tem otrokom dati za njih bodoči stan potrebno stanovsko omiko. Vsakemu stanu namreč treba: 1.) Občne omike, 2.) stanovske omike in 3.) nadaljne izobrazbe. Občno omiko pridobé si naši otroci v vsakdanji ljudski šoli s tem, da si prisvojé fundamentalne znanosti: branje, pisanje in računanje. Kje pa dobiva kmetski stan, o katerem pravi Američan Corey, da zahteva med vsemi stanovi najvišjo mero vednosti, prepotrebno stanovsko omiko? V ljudski šoli ne; tu dobiva, kakor že rečeno, le najpotrebnejšo občno omiko. Mar li na kmetijskih šolah? Število učencev v kmetijski šoli na Grmu nas pouči, koliko očetov zmore stroške za tako šolo. Tedaj kmetski stan nima v svoji masi prilike si prepotrebne stanovske omike pridobiti. „Stillstand ist Rückschritt“. Upogni drevo dokler je mlado! — Kaj čuda tedaj pri takih razmerah, da se kmečki stan v svoji večini drži s čudovito trmo zastarelih principij. Ako tedaj naučeno t. j. branje, pisanje in računstvo prikrojimo praktičnim potrebam poznejšega kmetovalca, bodoče gospodinje, rešili smo prvo zahtevo, katera obsega sama v sebi že drugo terjatev praktično urejene ponavljalnice, da je namreč posredovalka med ljudsko in življensko šolo.

Toda mi ne smemo ponavljalnice smatrati za kmečko strokovno šolo. Ponavljalnica (nadaljevalnica) ima biti po naših šolskih zakonih tudi namestito za 7. in 8. šolsko leto. Nikakor ne smemo tedaj gojitve blagih čutov in idej, kakor tudi drugih predmetov popolnoma zanemarjati ali celo opuščati.

Skušalo se je z ustanovitvijo kmetijskih nadaljevalnih šol tej potrebi v okom priti. Kako je s takimi šolami v nas, ni mi treba praviti. Razven tega, da take šole niso obvezne, tedaj pogrešajoče potrebne garancije za dober uspeh, je še mnogo drugih neprilik, ki ovirajo, oziroma otežujejo ustanovitev istih. Ponavljalnice pa

v povedanem zmislu urejene, bi vsestransko zadostovale. Naj sledi tukaj učni načrt za dečke v ponavljalnicah:

1.) Čitanje (2 uri na teden): Poučni sestavki iz kmetijstva: Zemlja. Njeno izboljševanje. Gnoj. Kmetijska orodja. Pridelovanje žita, sočivja, predivnatih rastlin, okopavin. Detelja. Kmetijsko kolobarjenje. Oskrbovanje travnikov. Sadjereja. Načela umnega gozdarstva. Živinoreja. Čebelarstvo. Po vinorodnih krajih tudi vinarstvo. Bolezni in sovražniki kmetijskih rastlin. Varstvo ptičev. Kmetijstvu koristne živali. (Popisi naj so kar moč kratki). Kmetijske postave. Državne osnovne postave. Kranjski občinski red v bistvu. Delokrogi županstev, krajnih šolskih svetov, okrajnih cestnih odborov. Dedinska pravica. Zemljišna knjiga. Poselski red. Denar. Prva pomoč pri nezgodah. Kranjsko, Avstrija

(kronovine z glavnimi mesti in pridelki). Najiminitnejše države v Evropi. Deli sveta. Razvoj in naraščanje naše monarhije. Frančišek Jožef I. — Pri sestavljanji teh beril bi se moralo vedno ozirati na to, da pohajajo ponavljalnico tudi učenci, ki o realijah niti pojma nimajo.

2.) Spisje (1 uro na teden): pisma, spričevala, dolžni listi, pobotnice, testamenti, najvažnejše vloge na gosposke.

3.) Računstvo in geometrija (1 uro na teden): Sklepovni obrestni in gospodarski računi. Gospodarski zapiski. Posebno naj se vadi računanje na pamet s prehitljeji. Telesnina prizme, valjarja, soda. Ako mogoče tudi: ploskev tri- in čveterokotnikov in kroga. Merjenje zemljišnih kosov s palico in verigo. (Konec prih.)

Št. Primožič — Postojina.

Kako visoko nad morjem leži Ljubljana.

Med vsemi spisi pokojnega Dežmana so najbolj proslavljali njegovo „Zusammenstellung der bisher in Krain gemachten Höhenmessungen“ (natisnena v prvem letniku „Mittheilungen des Musealvereins für Krain“, 1866). In vendar spada ravno ta spis med najmanj porabljive in najbolj zastarele, ker je sestavljen večinoma le na temelji barometričnih (aneroidičnih) opazovanj. Zlasti kar se Ljubljane tiče, ne podaje nam Dežman nobenega porabljivega podatka. Najprej navaja trigonometrično točko na Gradu s 1152·18 čevlji ter pristavlja, da je to „Thurmspitze des Schlossberges“. Ta pristavek nasprotuje vsem pojmom o trigonometričnem merjenju višin, ker merijo se vedno naravno tla, na katerih so zgradbe sezidane, torej v tem slučaju naravni temelj stolpa pri cerkvi na Gradu.

Potem podaja Dežman Kreilovo mero („Magnetische und geographische Ortsbestimmungen“, Prag 1849), po kateri

stoji drugo nadstropje Mahrovega učilišča na Valvazorjevem trgu 959·31' (= 303·4 m) nad morjem, kar bi utegnilo približno res biti. Tretji Dežmanov podatek navaja 909' = 287·5 m kot višino nekdanjega telegrafičnega urada v knežjem dvorci na Turjaškem trgu. — Steinhauser in Bauer imata na svojih kartah zabeleženo, da leži Ljubljana 287 m nad morsko gladino. To je pa le početna točka vodomernega kola ob Ljubljani, tam kjer se Gruberjev kanal cepi, a nikakor ne višina mestnih tal.

Tim čudneje je, da se pokojni Dežman ni pobrigal za natančno določbo nadmorske višine ljubljanskega mesta, ker je utemeljil v svoji hiši metereološko opazovalnico. Vsakdo ve, da ima na podnebje tudi nadmorska višina svoj velik vpliv in pri vseh poročilih o klimatičnih razmerah je tudi ta višina za dotični kraj naznanjena, le Ljubljana poroča svojo toploto, ne da bi se vedelo, kako visoko nad morjem se vršé

opazovanja, kakor bi vse jedno bilo, ali se opazuje ob Kolpi ali pa na vrhuncu Triglava! Ta nedostatek je tim neoprostljivejši, ker ima že Freyerjeva karta (1846) zaznamovano, da leži Ljubljana 924' = 292 m nad morjem.

Kakor že omenjeno, je trigonometrično merjena, torej zanesljiva točka temelj četerovoglatega stolpa na Gradu 1152·18 čevljev, t. j. 364·2 metrov. Stolp pa je 31 metrov visok, torej se vzdiga njegov rt („Thurmspitze“) 395 m nad morjem. Grad se pa proti vzhodu še više vzdiga in doseže na razvalinah vzhodne trdnjave 371 m. Stolp na Gradu ni le trigonometrična, ampak v obče zemljepisna stalna točka, ter stoji 14° 30' 37" vzhodno od Greenwicha in 46° 2' 54·3" severno od polutnika. Po tej točki preračunijo se lahko vsi drugi kraji v deželi.

Vojaško-zemljepisni zavod na Dunaji je dal izpeljati točno niveliranje (Präcisions-Nivellement) vseh cest in železnic ter našel, da ležé relse na južnem koldvoru v Ljubljani 298·12 m nad morjem. To je torej druga stalna točka („Fixpunkt“) za absolutno višino našega mesta. Po tej točki izmeril je inženér Podhajski višinske razlike ljubljanskega barja in po tej točki so izmerili absolutno višino vsakega trga in vseh ulic v Ljubljani, ko so polagali cevi za mestni vodovod. To merjenje je dognalo sledeče višinske rezultate:

Križišče Dunajske ceste in Slonovih ulic 297 m;

Frančiškanski most 291·45 m (gladina Ljubljanice pri nizki vodi 285·9 m, pri visoki vodi 288·1 m);

najnižja točka v mestu (vogel Špitalskih in Lingarjevih ulic) 290·71 m;

Glavni trg pred rotovžem 291·48 m (torej se vzdiga Grad do podnožja stolpa 83 m v višavo);

licejsko poslopje na dvorišči 291·8 m;

Poljanski trg 290·1 m;

Poljske ulice pred učiteljiščem in pred prvo mestno deško šolo 297·2 m;

Dežmanova hiša v Prečnih ulicah (meteorologično opazovališče) 295·2 m;

Rudolfinum 298 m;

gradič Podturn 319·4 m;

reservoir vodovoda 340—344 m (gladina stoječe vode);

sredi „zvezde“ 296 m;

pred realko v Vegovih ulicah 297·5 m;

pred šolo na Cojzovi cesti 295 m;

Šentjakovski trg 292·3 m;

Iz teh podatkov je razvidno, da iznaša srednja nadmorska višina mesta na desnem bregu Ljubljanice 292 m. Sicer pa naj vsak učitelj zapomni absolutno višino pred svojo šolo in po tej naj potem primerja višino Grada, Šmarne Gore, Krima itd.

Pa ne le za šolsko rabo naj bi služili ti podatki, nego tudi za temelj meteorološkimi opazovanjem in želeti bi bilo, da bi naši domači listi, ko prinašajo vremenska poročila, ob jednom tudi naznanili, v kaki višini se opazujejo spremembe o zraku ljubljanskega mesta. **S. R.**

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

*

L. 1878 Novice: Ali so kamnitni tabernakeljni dobri ali ne? O nesrečah v Dražgošah. Učiteljski zbori v Ljubljani (337—353). O vremenu, nesrečah in slabih železninskih kupcijah itd. — Danica:

† Peter Jerala. Perva nova cerkev Marije naše ljube Gospe presv. Jezusovega Serca na Slovenskem v Davči in njeno blagoslavljanje (str. 60—342). Za prihodnji praznik sv. Jožefa (J. A. L.) — Tovariš:

O šoli; o knjigah za mladinsko zabavo. O novem papežu; Angel varuh čuje nad otroci. O godu cesaričinem. Uč. skupščina v Kranju itd. — Slovenec: Slovan povsod brate ima — o kupčiji z železom. Leon XIII. Zdravniško. — Slov. Narod: Dr. J. Bleiweis naš častni občan.

L. 1879 **Tovariš**: Glasi radosti, slovenska polka s petjem, zložil J. Levičnik 1857, v spomin 25letnice sreberne poroke Njiju Veličanstev poklonil udom „Slov. učit. društva“, vsakemu po en iztis (str. 144). Učiteljska konferenca 19. jul. v Kranji za šolsko leto 1878/9 (str. 265—283).

L. 1880 **Danica**: Ljubljanska škofija o pričetku l. 1813. Draga gosta, baron Pilat in soproga. Vezilni darek sv. Frančišku Ksaveriju za sklep njegove devetdnevnic (str. 389).

L. 1881 **Novice**: Žalosti odmev od naših gorá o smrti g. dr. J. Bleiweisa iz Železnikov. — **Tovariš**: O poroki cesarjeviča Rudolfa s Štefanijo. Šolske zadeve. O smrti Antona Pintarja na Zalilogu. Ponavljavna šola. Nekdaj in sedaj. Pri občnem zboru „Slov. učit. društva“ dne 22. sept. govoril J. L. (str. 289—290).

L. 1882 je v **Novicah** jel spisovati „Spomini na véliko slavjansko romanje v Rim l. 1881“ (str. 156—406), kar je nadaljeval l. 1883 (str. 4—417) in skončal l. 1884 (str. 4—53), kjer je priobčil tudi imenik Slovencev, ki so se bili vdeležili romanja, s pristavkom l. 1888: Beseda po skončanem rimskem romanji. — Tako je v „Tovarišu“ l. 1882 sporočil o bolezni pri otrocih iz Železnikov, ter čestital listu na pr.: „Da bo ‚Tovariš‘ izhajal tudi še za naprej, in sicer zopet pod prvo ‚firmo‘, veseli nas na moč, in zadovoljni mu zakličemo: Bog mu daj srečo in mnogo duševne in materijelne podpore! — Vsem ljubim bližnjim in daljnim gg. sobratom — učiteljem — pa želim zdravo, srečno, veselo, zadovoljno in blagoslovljeno novo leto! Božja pomoč nam bodi vsem pri težavnem našem poklicu! Ravnajmo se

zvesto po besedah neumrljivega rajnega Slomšeka, ki je djal: Bratje, delajmo, dokler smo živi; počivali bodemo v grobi (str. 15)“. — Krasen je „Ogovor pri 25letnici“ ljudskih učiteljev v Šmartinem pri Kranji v dan 6. septembra 1882“, kjer Jos. Levičnik dokazuje, da je poganski rek: „Bogovi kogar so črtili, — Učitelja so ga storili“ — že davno ovržen in zavržen, kajti ovrigel ga je učenik vseh učencov, Zveličar sveta sam; ovrgli so ga cerkev, država, roditelji, učitelji sami, in poslednjič vsi blagosrčni in miločutni ljudje. Vsak stan ima svoje težave. Tudi učiteljski ni brez njih, vendar kako koristen, kako vzvišen je za cerkev in državo, za čas in večnost, torej delajmo in potrpite; ljubezen pa nas veže čez meje groba itd. (309—311). — L. 1883 je dal poročilo: Učiteljska konferencija v Kranji 30. rožnika (str. 222—256). Naša šolska veselica v dan 11. jul. v spomin 600letnega združenja naše Kranjske vojvodine z mogočnim Avstrijskim cesarstvom. — L. 1884: Kdaj naj se belijo šolske sobe. Veselje in žalost (str. 382) itd. — Kakor v „Tovariša“, tako je časih dopisoval še tudi v „Novice“ in „Danico“ na pr. l. 1888: Starosta ljudskih učiteljev Kranjske vojvodine in njegov 90. rojstni dan (Fr. Kramar v Loci); l. 1891: Vpeljava župnika rojaka na Breznici; Alojzijeva svečanost v Železnikih. — **Novice**: Iz kmetov v mesto itd.

Na čast vrlemu učitelju bodi povedano, da je Josip Levičnik dopisoval na razne strani, tudi v nemške liste na pr. v Volksfreund in v Vaterland, v Gegenwart in v Stimmen aus Innerösterreich, v Monat-Rosen (Innsbruck) in v Schutzengel (Donauwörth); dopisoval je Brencljnu, Slovincu Koroškemu in Kranjskemu, nekoliko tudi v Slov. Narod itd. Godilo se mu je pa tako, kakor se godi drugim piscem časnikarskim, da se nekateri dopis zgubi morda že na poti, nekateri se po vredništvu dene „ad acta“, nekateri pride sicer na dan, pa obstrižen, češ, je bil preživahen, preojster itd.!

L. 1883 je bil Josip Levičnik, župan in učitelj v Železnikih, posavljen s srebrnim zaslužnim križem s krono, in v vsem slovstvenem delovanju sploh ni imel skoro nobenih sitnosti. Vendar — kakor zlato in srebro v ognju, tako se pravi rodoljub potrditi mora v borbi, v poniževanju. Nasprotovati se mu je jelo, kadar je preslavljajal spomin ranjkega Gr. Riharja. „Levičnik stekel si je že takrat, ko so bili slovenski skladatelji umetniki še redko sejani, na polji slovenske glasbe mnogo zaslug (cf. P. pl. Radics: Frau Musica in Krain) . . . Po smrti Riharjevej podal je Slovencem v Mohorjevem Koledarju životopis tega mojstra ter mu pel v istem spisu pa tudi drugje slavo. Zaradi tega jeli so ga tisti, katerim Rihar s svojimi skladbami ni bil po godu, črtiti, kar je Levičnika tako užalilo, da ne pošilja več svojih skladeb v svet, če tudi je še na polju glasbe vrlo delaven, ampak hrani jih v rokopisih, katere bode zapustil svojim milim in dragim v spomin. Dal Bog, da se to še dolgo ne zgodí, in da bi se istega spomina mogli tudi mi veseliti“, piše Fr. Rákuša (Vid. Slov. petje v pret. dobah l. 1890 str. 161).

Pisal je poročilo o učiteljski konferenciji za Kranjski šolski okraj l. 1883 ter na koncu pristavil: „Pogrešali smo, žalibog,

letos prijaznosti in vzajemnosti, ki je prejšnja leta vladala v našem okraji. Kdo je temu kriv, nočemo vsaj za zdaj na drobno razpravljati. Kdor se misli odlikovati s tem, da seje nemir mej sobrati, pač bolj modro storí, ako si poišče drug kraj za svoje nečastno delovanje. Svet je velik, naše prijateljstvo pa tudi še vedno tako veliko, da mu bomo iz dna srca voščili: Srečen pot (Tov. str. 256)!“ — Za to ga je poprijel nekdo v „Slov. Narodu“ o knjižnični zadevi in o konferenčni razpravi sami. Temu kritikarju odgovarja Levičnik v Tovarišu (str. 318—9), češ, komur je za to zadevo kaj mar, naj oba spisa bere in sodi! Vendar pa pravi: „Res, človek se stára; mlajše moči vedó zdaj take reči bolje obdelovati; — torej naj bo pa prihodnje leto g. kritikar prevzel poročilo o naši konferenci, ter pokazal nam bolj na drobno, kako naj se v novi dobi izgotovljujejo taki spisi“. — Zelo neprijetno vojsko je imel v domačih rečéh (Vid. Sl. Narod, Slovenec, Jurijs pušo, pa Novice l. 1885—6: V moj zagovor in obrambo str. 258 do 839). V takih borbah treba je, da se resnica prav spozná, čuti oba zvona. Kdor vendar je delal in še dela po vésti ter ljubi pravico in resnico, tolaži se lahko z reko pesnikovim, da taka je bila vedno osoda slavnih možakov, da jim slovélo imé, ko jih zagrnil je grob.

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

XI.

O pouku v ženskih ročnih delih.

Gledé na pouk objavlja vis. c. kr. deželni šolski svèt nastopni razpis:

Z. 924.

Das hohe k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht hat aus Anlass der Wahrnehmung, dass an vielen Schulen Krains der für die Erziehung und den Unterricht der Mädchen so wichtige Unterricht in den weiblichen Handarbeiten gar nicht

ertheilt wird und das eine verhältnismässig sehr geringe Anzahl von Lehrerinnen, welche die für diesen Lehrgegenstand erforderliche Lehrbefähigungsprüfung bestanden haben, im Lande wirken, mit dem Erlasse vom 14. Mai 1891 Z. 8611 angeordnet, diesem Unterrichtszweige eine erhöhte Aufmerksamkeit zuzuwenden.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath mit der Aufforderung in Kenntnis gesetzt, auf die thunlichste Erweiterung des

fraglichen Unterrichtetes im Bezirke entsprechend Einfluss zu nehmen und über das verfügte seinerzeit zu berichten.

Laibach, am 20. Mai 1891.

Für den k. k. Landespräsidenten:

A. Schemerl.

An die sämtlichen k. k. Bezirksschulrätthe in Krain.

Književnost.

Lansko leto sino na tem mestu skušali vzbuditi pozornost učiteljskih krogov na delovanje »Muzejskega društva za Kranjsko« in rekli, da se to društvo ravno sedaj preraja v narodno društvo. To se je deloma že obistinilo, ker letos nas je prvokrat razveselilo tu s slovenskim snopičem svojih »Izveštij«. Ta 86 strani obsegajoči prvi letnik prinaša tri sestavke iz spretnega peresa g. deželnega arhivarja Antona Koblarja. Prvi slove »Drobtinice iz furlanskih arhivov« in podaja premnogo zanimivih beležek o kranjskih župnijah, ki bodo izvestno zamislile marsikatero luknjo v cerkveni zgodovini kranjski. Drugemu članku je naslov »O človeški kugi na Kranjskem«. V njem našteva g. pisatelj vse znane kuge in njih silovitost. Posebno zanimivo je čitati, kaka sredstva so oblastva zapovedovala proti kugi in kako so se tedanji zdravniki vedli proti toli nevarni morilki. Najzanimivejši pa je tretji članek »Loško gošpodstvo frižinskih škofov«, v katerem je pojasnjena skoro vsa zgodovina loškega okraja. Na podlagi urbarjev se primerjajo posestva in zemljišča iz let 1291. in 1584. s sedanjimi, tako da se lahko spozna, koliko kmetij je na novo postalo, deloma vsled trebljenja gozdov, deloma vsled razkosovanja zemljišč. Posebno važen je ta spis zato, ker pojasnjuje mnogotero krajno ime, ki sedaj že ni več v navadi in se nikjer več ne čita, tako da je celo učeni Zahn take kraje, ki se nahajajo v Poljanski dolini, daleč okoli po vsem Kranjskem iskal.

V nemškem snopiču muzejskih izveštij se nahaja najpoprej spis učitelja in dopisovatelja osrednjega

poverenstva za umetniške in zgodovinske spomenike, Ivana Črnologarja o nekaterih zgodovinskih cerkvenih zgradbah po Dolenjskem. Profesor Wolsegger nadaljuje potem svoj prepis kočevskega urbarja. V manjših spisih pripoveduje profesor Rutar, kako so se Kranjci l. 1529. pred Zagrebom bojevali. Isti podaja nekaj regist iz grofovskega arhiva v Vipavi in oceno Kronesovega spisa »Die deutsche Besiedlung der österreichischen Alpenländer«. V dodatkih popravlja nekatera napačna Dimičeva tolmačenja krajnih imen ljubljanske in loške okolice (Dinnitz, Der Luegger alt Lehnbuch, Mittheilungen des Musealvereins I. Jahrgang).

V drugem, prirodznanskem oddelku muzejskih izveštij se nahaja nadaljevanje prof. Vossa razprave *Mycologia Carniolica*, t. j. opis vseh do sedaj znanih gliv na Kranjskem. Za tem podaja naš rojak prof. F. Seidl v Gorici korenito razpravo o podnebju na Kranjskem, ki se bode v prihodnjem letniku nadaljevala.

Kakor je iz tega pregleda razvidno, izpolnilo je »muzejsko društvo za Kranjsko« tudi letos svojo nalogo prav dobro. Obdelovalcev raznih strani kranjskega domoznanstva mu ne manjka, le gmotne podpore dobiva premalo od posameznikov. Čim več udov pristopi društvu in ga podpre s svojo letnino, tem bolj bode razširilo svoje delovanje in tem obširnejše spise bodo prinašala »njega izvestja«.

S. R.

Naši dopisi.

Iz državnega zbora.*) (Govor gospoda državnega poslanca Fr. Robič-a v seji dne 2. mal. srpana 1891.)

Izprosil sem si besedo, da povem na kratko nekoliko o učiteljskih in ljudskih šolah; z ozirom na politični položaj pa se vender nočem spuščati v razgovor o načelnih vprašanjih, dasi bi se pač lahko pri tem preiskavalo, je-li bilo dobro in opravičeno, da se je pri preustrojevanji naših ljudskih šol vse obstoječe prekucnilo, ne pa postopalo počasi, korak

za korakom. Resnica je, da je uprava mnogo preestavljena. Krajni, okrajni, deželni šolski svet, kakšen upravni stroj!

V mestih z lastnimi statuti, kjer sta združena krajni in okrajni šolski svet, je že bolje, na deželi pa potujejo listine od krajnega do okrajnega, od okrajnega do deželnega šolskega sveta, časi tudi do ministerstva; poleg tega pa je še poprašati tu in tam konsistorij ali se ozirati na občine vsolane k dotični šoli in zahtevati poročil od šolskih vodstev. Večino teh pisem dobiva okrajni šolski nadzornik v roke, poleg

*) Po »Popotniku«.

tega pa še ina razne komisije in mora sestavljati obširne statistične izkaze.*)

Vprašam, koliko časa mu preostaja za ogledavanje šol.

Na Štajerskem se pridruži temu nedostatku še ta obžalovanja vredna posebnost, da se okrajni šolski sveti v krajevnem oziru ne vjemajo z okrajnimi glavarstvi, ampak z okolišji okrajnih zastopov; nadzornik se mora tedaj, če je sploh oproščen poučevanja, vsak mesec udeležiti štirih do šestih sej v jako oddaljenih krajih. Preostaje mu torej le jako malo časa za nadzorovanje; navadno more šole k večjemu le po jedenkrat na leto obiskati, in vendar bi bil večkratni obisk tako koristen (*prav resnično!*) ne tako radi kritike, marveč radi tega, da bi deloval po vzgledu, da bi izpodbujal in na mestu vplival na razvoj krajevnega šolstva. (*Prav res!*)

Na podlagi državnega šolskega zakona se je seveda ustanovilo veliko število učiteljskih; a ni bilo primernih močij za te zavode.

Saj je jasno, da učiteljska šola more le prospovati, če jo vodi pravi mož; njegova oseba, njegov značaj je glavna stvar, njegov duh, njegovo mišljenje mora prešiniti tudi sodelavce njegove. On mora vedeti pridobiti si zaupanje svojih gojencev, mora pa tudi popolnoma vešč biti nalogi ljudske šole ne le teoretično, temveč tudi praktično.

Ne smemo se torej čuditi, da se je, posebno v začetku, pri nameščanju tako važnih služeb pogostokrat zelo grešilo. Doktorski naslov je že sam po sebi najbolje priporočal za mesto učiteljskega ravnatelja, dasi se mož nikdar ni pečal s pedagogiko, ali pa poznal pomen pedagogike komaj po imenu. Priznavamo sicer strokovnjaško vrlino teh mož, vendar pa uspešnega pedagoškega delovanja ni bilo zapaziti. Čestokrat so se pečali s postranskimi malenkostimi, a pri tem so jim izginili ideali. Na drugi strani pa se je v svojem času namestil n. pr. na učiteljski pri sv. Ani na Dunaji odlični pedagoški pisatelj kot učiteljski vzgojitelj a brez šolske prakse, in kmalo se je pokazalo, da je pač vedel povedati, kako se to ali ono dela a sam zvrševati tega ni znal. (*Čujte, čujte! na desni.*)

Dalje so se vporabile začetkom tudi učne moči iz inozemstva na naših učiteljskih. Da to ni bilo prav, je pač, kakor mislim, jasno (*Tako je! na desni.*) Usojam si tole navesti, ne morda da bi komu kaj očital, ampak le v dokaz temu, kako važno in težavno je pravo pogoditi pri umeščanju takih učiteljskih mest; vendar pa moram z veseljem in resnici na ljubo dostaviti, da se je Nj. ekselencija sedanji minister za uk in bogočastje v tem oziru pokazal prav srečnega.

Bistveni del vsakega učiteljskega je vadnica. § 27. državnega šolskega zakona pravi o tej stvari: »Zur praktischen Ausbildung der Zöglinge besteht an jeder

*) Kaj pa na Kranjskem, ko nima nobeden nadzornik dopusta? *Ured.*

Lehrerbildungsanstalt eine Volksschule als Uebungs- und Musterschule«.

Sicer se zove ženskemu učiteljskéu v Gorici pridružena petrazredna dekliska šola tudi vadnica, v istini pa to ni, ker se vsaj na srednji in zgornji stopnji te vadnice rabi drugi učni jezik nego je oni, v katerem morajo kandidatinje poučevati pozneje.

Ustrezaje želji svojih tovarišev iz Primorskega omenim, da v Trstu še zdaj ni nobene slovenske ljudske šole, dasi se je zanjo prosilo že večkrat in s primerno utemeljitvijo. (*Čujte, čujte! na desni.*)

Usojam si dalje Nj. ekselencijo gosp. naučnega ministra opozorjati na pomanjkanje učiteljskih močij, katero nahajamo po Štajerskem posebno po Spodnjem Štajerskem. V enem samem šolskem okraju — in kakor sem prej omenil, so šolski okraji po Štajerskem mnogo manjši nego po drugih kronovinah — nedostaje sedaj deset učnih močij oziroma deset podučiteljskih mest, in število tistih slovenskih učiteljskih pripravnikov, ki delajo koncem tekočega šolskega leta izpit za svoj poklic, znaša deset, tako da more to število ustreči komaj potrebi jednega okraja. (*Čujte! na desni.*) Večina kandidatov pa je po okrajnih ustanovah navezanih na gotove okraje, tako da ostane za dotični okraj le jedna učna moč, devet mest pa ostane praznih.

Vsled tega učiteljskega pomanjkanja, ki se čuti po Štajerskem še posebno, ker se je ustanovilo mnogo novih šol in razširilo že obstoječih, je res čudno, da je o svojem času štajerski deželni šolski svet mogel predlagati, naj bi se opustila pripravnica v Mariboru. Ta se je sicer na novo osnovala, a posledice čutimo še sedaj.

Da bi se dobile potrebne učne moči, je neohodno potrebno, da se dovoli večje število državnih ustanov in v večjih zneskih. (*Tako je! na desni.*) Jaz se popolnoma strinjam s tem, da se oddajajo take podpore le vrednim, in da se vkljub pomanjkanju učiteljev iztrebijo z vso strogostjo vsi nesposobni elementi, vse osebe slabega značaja iz učiteljskih. Posebno v začetku, ko se je bil izdal šolski zakon, je prišlo v učiteljske od vseh stranij veliko število takih ljudi, ne morda iz ljubezni do poklica, ampak ker jih drugod nihče ni maral.

Pri tej priložnosti naj še opozorim na prikazen, da dajejo pripravljalni razredi navadno, vsaj v npravstveno-verskem oziru za učiteljskega boljši material kot srednje šole (*Prav res! na desni.*), in to bi za služilo, da bi se uvaževalo, bi-li ne bilo koristno, če bi se ti pripravljalni razredi nekako razširili in preustrojili. (Dalje prih.)

IZ POSTOJINE. — (Konferencija.) Dne 8. mal. srpana je bila običajna navadna učiteljska konferencija za postojinski okraj v šolskem poslopiju v Postojini.

Razven dveh tovarišev, koja zaradi bolezni nista mogla priti, bili smo vsi prisotni. Točno ob napovedani uri otvori predsednik konferencije, okrajni

šolski nadzornik g. Janez Thuma zborovanje s prijaznim pozdravom na navzoče. V prelepih besedah pozdravi tudi prisotnega okrajnega glavarja, preblagorodnega gospoda markija F. Gozanija, zahvaljuje ga na njegovi blagohotni naklonjenosti do učiteljstva. Proseč ga, da bi isto naklonjenost še v prihodnje učiteljstvu ohraniti blagoizvolil, ga zagotavlja, da smo mu vsi iz dna srca hvaležni; zvesti in udani podložniki in v ta znak mu zakliče trikratni »živijo«.

Na to se spominja g. predsednik z ganljivimi besedami pokojnih nadučiteljev Alojzija Lavrenčiča in Filipa Keteja, koja sta v tekočem šolskem letu umrla ter pozivlje vse navzočne, da v znak žalosti vstanejo. (Se zgodi.)

Dalje se spominja vladnega svétnika v p. prebl. g. Antona pl. Globočnika, ki je v tem letu stopil v pokoj, ter tuokrajnemu učiteljstvu v dobrem spominu, ker je celih 22 let služboval v tem okraji ter bil učiteljstvu vedno naklonjen.

Na to omenja g. predsednik, da je v tekočem šolskem letu šel v pokoj tudi mnogozasluzni deželni šolski nadzornik, preblagorodni gospod Jakob Smolej ter bil za njegovo zvesto službovanje in velike zasluge na šolskem polji od presvetlega cesarja odlikovan z redom železne krone III. vrste, na njegovo mesto pa imenovan gimnazijski ravnatelj, g. Josip Šuman, mož visoke izobraženosti in unet za blaginjo in korist ljudskega šolstva.

Potem opomni, da je med šolskim letom stopil v stalni pokoj starosta slovenskega učiteljstva in član vis. c. kr. deželnega šolskega sveta, g. Andrej Prarotnik ter izraža gorečo željo, da bi ga Bog še mnogo let ohranil zdravega, srečnega in zadovoljnega v čast in ponos vsemu slovenskemu učiteljstvu. (Živijo!)

Na to se poslovi v imeni zbranega učiteljstva v lepih besedah od podpisanca, ki je bil na svojo prošnjo imenovan učiteljem v Ljubljani, poudarjajoč, da izgubi on kot nadzornik in nadučitelj marljivega sotrudnika, učiteljstvo pa vestnega zastopnika v c. kr. okrajnem šolskem svetu. Želeč mu mnogo sreče, zakliče mu v slovo prisrčen: Z Bogom!

Svojim namestnikom imenuje g. predsednik podpisanca.

Zapisnikarjema sta bila izbrana g. Rud. Horvat in gospica Viktorija Praprotnikova.

Temu je sledilo jako natančno sestavljeno poročilo nadzornikovo o stanji šol v okraji, iz kojega smo razvideli, da učiteljstvo postojinskega okraja vrlo napreduje ter si prizadeva vestno izpolnjevati vzvišeno svojo nalogo. Poročilo je bilo z velikim odobravanjem in burnim rokoploskom sprejeto.

Potem je poročal g. Štefan Primožič: »Kaj ovira dober uspeh v ponavljalnici in kako bi se morala preustrojiti, da bi dosegla svoj namen?«

Poročilo je bilo kaj marljivo sestavljeno, vendar se je zdelo nekaterim neizpeljivo, radi tega se je unela

o tej točki precej živahna debata, kojè sta se posebno udeleževala gg. nadučitelja Požar in Punčah. Prvi je hotel, da se razven drugega predloga, kojega zdolaj navajam, vse ovrže, ker ga 25letna skušnja uči, da je to neizpeljivo. Drugi se z gospodom poročevalcem še dokaj strinja, dodá pa svoj predlog, kojega je skupščina tudi sprejela. Naposled so bili tudi sprejeti vsi štirje poročevalčevi predlogi, ki se glase:

1.) Ponavljalnica naj se uredi praktičnim potrebam našega ljudstva in predznanju vseh učencev primerno.

2.) Spiše naj se za rabo v isti posebna knjiga in sicer za dečke jedna, za deklice pa jedna.

3.) V deželni zakonodaji naj se izreče obvezna 6letna šolska dolžnost, z izjemo v referatu navedeno.

4.) Pouk v kmetijstvu naj se na učiteljskih pripravnih razširi in vpelje pouk o najpotrebnejših zakonih.

5.) Dodatek g. nadučitelja Punčaha: Visoka oblastva naj ljudsko-šolskim izpustnicam dajo večjo veljavo s tem, da se mora vsakdo z istim skazati, ki hoče kako javno službo nastopiti, za katero se višjih spričal ne zahteva.

Potem je poročala gđc. M. Mlakar: »Kako je treba učitelju v prvem šolskem letu postopati, da si prisvoje učenci dobro podlago v branji in pisanji?«

Gospica poročevalka je svojo nalogo rešila prav izvrstno ter žela občno pohvalo. Občna želja je, da pošlje svoj referat »Učit. Tovaríšu«.*)

Za tem poročilom je g. predsednik odstopil predsedništvo svojemu namestniku ter poročal o stanji okrajne učiteljske knjižnice.

Med drugim je povedal, da šteje knjižnica 942 knjig v 1095 zvezkih. Letos je narasla za 77 knjig v 86 zvezkih.

Pregledovalcema računov se izvolita gg. Kostanjevec in Zamán.

Ko je g. predsednik prevzel zopet predsedništvo, volil se je knjižnični odsek in stalni odbor. V prvega bili so določeni z vsklikom postojinski učitelji, v stalni odbor pa gg. Zarnik, Grosman, Josin in Primožič.

Potem je bila volitev treh odposlancev v deželno konferencijo. Izvoljeni so bili gg. nadučitelji Kavčič, Tomšič, in Zarnik.

Za to volitvijo volil se je jeden zastopnik učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet za ostalo dobo treh let namesto podpisanca.

Pred vsem moram resnici na ljubo povedati, da je bila volitev popolnoma prosta; pritiska in upliva ni bilo. Oddanih je bilo 46 listkov. Ker je pa bilo pet kandidatov za jeden sam sedež, zato ni dobil nihče absolutne večine. Naj več glasov je dobil g. Št. Jelenc in sicer 21; potem so dobili še gg.

*) Prosimo! --

Mrcina 9, Tomšič 6, Kostanjevec 5 glasov in Požar 4 glasove. V ožji volitvi med g. Jelencem in g. Mrcino je dobil prvi 26, drugi pa 16 glasov; izvoljen je bil torej g. Štipko Jelenc.

S tem je bil dnevni red dognan. G. predsednik zahvaljuje gg. poročevalce za trud in poslušalce za pozornost ter vspodbuja učiteljstvo k vestnemu splovanju svojih dolžnosti sebi v čast ter v prid in blaginjo národa in zaključí zborovanje s trikratnim slavaklicem na presvetlega cesarja. Učiteljstvo temu krepko in navdušeno pritrjuje ter zapoje potem cesarsko pesen. Na to zahvali podpredsednik gospoda predsednika za izvrstno in nepristransko vodstvo konferencije ter mu zakliče trikratni živijo!

Po konferenciji se je izplačala potnina in potem smo imeli skupen obed pri g. nadžupanu Vičiču, pri kojem so nas počastili gg. okrajni glavar, deželni poslanec in član okrajnega šolskega sveta Hinko Kavčič in mnogo postojinske gospode.

Ko smo se nekoliko okrepčali, slišali smo par prav lepih nabitnic. G. okrajni šolski nadzornik napil je presvetlemu cesarju in g. okrajnemu glavarju, g. okrajni glavar učiteljstvu, g. Št. Jelenc gospodu okrajnemu šolskemu nadzorniku, g. Požar gospodu Hinko Kavčiču, g. Dolence podpisancu i. t. d. Vmes so nas zabavali gg. pevcí z ubranim slovenskim petjem. Sploh smo se tako izvrstno zabavali, da že mnogo let ne tako; nihče ni maral iti domov; ob 10. uri zvečer nas je bilo še čez 40 za mizo in še le potem smo se jeli poslavljeti, želeč drug drugemu srečno pot in veselo svidenje! *Jakob Dimnik.*

Iz litijskega okraja. (Dalje.) Uradni spisi so bili razven nekaterih tednikov vsi v popolnem redu. V matriko vpišejo naj se samo v šolskem okraji stanujoči za šolo godni otroci; tudi taki, kateri kako drugo sosedno šolo obiskujejo. V zapisnik (katalog) pa naj se vpišejo samo tisti, kateri dotično šolo resnično obiskujejo. V ponavljavni šoli naj se najbolj goji branje, spise in računjanje — za življenje najpotrebnejši predmetje. Kmetijstvo se da z uspehom učiti le tam, kjer je šolski vrt; brez šolskega vrta se ne da veliko doseči. V našem okraji je še 8 šol brez šolskega vrta.

Po končanem poročilu nam je prečital gospod nadzornik uradne dopise in odloke, med temi tudi odlok c. kr. ministerstva za uk in bogočastje, v katerem se priporoča gojitev ženskih ročnih del. Gospod nadzornik pravi, da je na ta dopis med drugim odgovoril, da je preslabi gojitvi tega za deklice tako važnega predmeta to uzrok, ker se dajejo za pouk v njem premajhne remuneracije, ter da se morajo ta iste na vsak način povečati. (Dobro-klici.) Ukrenil bode, da se bode v proračune krajnih šolskih svetov stavile primerne svote za nakup sukanca in potrebnega pletarskega in družega orodja ubogim učenkam. Tudi to izjavo je učiteljstvo odobravalo z dobro-klici. Naslednja točka bil je referat: »Pouk in vzgoja« ka-

terega je imel v popolno zadovoljnost vseh g. učitelj Kremžar. Za tem je referiral g. nadučitelj Jeglič o rečni in slovnični obravnavi berilne vaje: »Hvaležni rejenc«. Ko je končal, začela se je debata o tem predmetu. G. učitelj Razpotnik omeni, da ni nikakor prav, prej zahtevati prosto pripovedovanje o vsebini obravnavane berilne vaje in šele potem zapisati vprašanja na tablo. Če že hoče g. referent posluževati se vprašanj, naj bi to obratno storil; sploh pa misli g. Razpotnik, da bi se smelo na dvorazrednici v višjem oddelku zahtevati pripovedovanje brez vprašanj, saj to zahtevajo še jednorazredničarji. Kar se tiče slovniške obravnave meni, da je taka, kakoršna je g. referent nam kazal, umestna za spodnjo gimnazijo, nikakor pa za dvorazredno ljudsko šolo. G. učitelj Bartel meni, da bi bilo veliko bolje, ako bi bil g. Jeglič izpeljal svoj referat z otroci v pričo učiteljstva, stvar bi se potem drugače pokazala. G. nadučitelj Zajec (tudi dvorazredničar, kakor g. referent) interpelira g. Jegliča, v katerem času da je mogoče na ta način obravnavati to berilno vajo. To je mogoče prav konci leta in še takrat ne veruje, da bi g. referent tako manipuliral s priredjem in podredjem, kakor je storil v svojem referatu. Sploh trdi, da je g. Jeglič preveč zahteval od dvorazrednice. K sklepu debate imel je še g. poročevalec besedo, v kateri je odgovarjal g. Razpotniku rekoč, da na svoji šoli ni našel toliko sposobnih otrok, da bi vsebino berilne vaje napisali brez stavljenih vprašanj; g. nadučitelju Zajcu pa, da se ima tako obravnavati konci leta ter da ni preveč zahtevanega v njegovem referatu: kajti če otroci vedo kaj je glavni in kaj odvisni stavek, vedeli bodo tudi kaj je priredje in kaj podredje.

Sedaj se je prešlo k 5. točki dnevnega reda: »Poročilo o podrobnih učnih načrtih za realije«. Ker se — razven referata g. nadučitelja Ravnikarja za dvorazrednice — lanski referati niso potrdili od visokega c. kr. deželnega šolskega sveta, postavili so se taisti še letos na dnevni red. Referirali so kakor lani za štirirazrednice g. nadučitelj Adlešič, za trirazrednice g. nadučitelj Škrbinec in za jednorazrednice g. učitelj Svetina. Referat g. Adlešiča bil je brez debate sprejet. Pri referatu g. Škrbinca oglasi se g. nadučitelj Gross meneč, da se njemu preveč zdi obravnavati iz prirodepisja čez 80 iz zemljepisja in iz zgodovine pa čez 90 berilnih vaj; mladino je treba razbremeniti ne pa obremeniti. G. Škrbinec pravi, da se njemu samemu veliko zdi pa da je moral napraviti referat tako, ker njegov vlanski, ni bil tako obsežen, od visokega c. kr. deželnega šolskega sveta ni bil potrjen in ker je podrobni učni načrt, katerega so napravili za krški okraj ravno tako sestavljen. G. nadzornik opomni, da je načrt maximum, kateri naj se skuša doseči, vender se pa nikakor zahtevati ne more, da bi se popolnoma vse obravnavalo v šoli — poleg tega je vsa ta tvarina razdeljena na

dva turnusa ter je torej ni treba obravnati v enem letu. Na to oglasi se g. učitelj Čerin trdeč, da bi bilo dobro določiti, katere pripovedke se smejo v šoli pripovedovati, ker ni vse sposobno za otroke.

V izgled je povedal dve taki neprimerni pripovedki, kateri sta se baje pripovedovale v nekejši šoli.

Referat g. Svetine je bil vsprejet brez debate.

(Dalje prih.)

Iz kranjskega okraja. (Konferencija). Dne 22. malega srpana t. l. smo imeli učiteljski kranjskega okraja svoje uradno učiteljsko zborovanje v mestni hiši v Kranji. C. kr. okrajni šolski nadzornik g. A. Žumer otvori točno ob 9. uri konferencijo, pozdravi navzoče učitelje in učiteljice, posebej pa še preč. g. dekana kranjskega Ant. Mežnarca in tri gg. katehete, kateri so s tem pokazali, da se zanimajo za učiteljsvo in da hočejo z njim složno delovati.

G. predsednik imenuje svojim namestnikom g. nadučitelja Fr. Pápo iz Škofje Loke.

Zapisnikarjema se z vsklikom volita gđc. Krušič in g. Gärtner.

Nato konstatira g. predsednik navzočnost 45 učiteljev in učiteljic, jedna učiteljica in trije učitelji so opravičili svojo odsotnost; omenja premembe, koje so se tekom leta izvršile pri šolskih oblastvih in med učiteljskim osebjem ter opomni na lep napredek, kojega je šolstvo v našem okraji v zadnjem letu storilo. Ustanovile, oziroma dovolile so se jednorazrednice na Primskovem pri Kranji, v Retečah in na Št. Urški gori; šoli v Selcih in Preddvorom sta se razširili v dvorazrednici; dekliška šola v Kranji je postala trirazredna in trirazredna šola v Cerkljah je dobila za prvi razred paralelko. V Sorici se stavi novo šolsko poslopje.

Pri uravnavi učiteljski plač je naš okraj mnogo pridobil, namreč 2350 gld., ali povprečno na jedno učiteljsko moč 43:51 gld., seveda posebno zato, ker je bilo učiteljsvo v našem okraji prej zelo slabo plačano.

Ko nam še g. predsednik več ukazov višjih oblastev prečita in raztolmači, preide k svojemu poročilu. Predno pa prične, pravi, da bode govoril le v

glavnih potezah, ker mu radi obilnih opravil ni bilo mogoče nadzorovati še vseh šol.

Učiteljsvo si v občeh prizadeva pouk in vzgojo povišati, s čimur je tudi doseglo, da se sme stanje zadovoljno imenovati. Gledé poslopij, notranje oprave in učil je še mnogo nedostatkov, a zboljšuje se vender polagoma. Najslabše je pri tablah. Te bi se morale vsako leto na novo počrtniti. Snažnost je v nekaterih šolah prav lepa, le v par slučajih bi smelo boljše biti. Tudi pisarno je treba v redu inneti. Učila se zelo vničujejo radi vlažnosti. Šolska naznanila se zelo različno razdeljujejo, dajo naj se natančno v četrletjih, prvo četrletje naj obsega 3 mesece, druga pa po dva in pol. Ponavljalna šola ni sicer nikjer priljubljena, a nekaj se da doseči, torej je važna, kakor vsakdanja. Obiskovanje se je precej zboljšalo. Izpustnica naj se daje le otrokom, ki so postavnim tirjavam zadostili. Učiteljsvo naj blagovoljno pomaga krajnim šolskim svetom pri sestavi vsakoletnih računov, da jih ne bode treba po trikrat vračevati, kar se je letos v par slučajih zgodilo. Učni redi naj se pred začetkom v dveh komadih dopsložejo v potrjenje. Ako se ni nič premenilo, naj se tudi to naznani. Učiteljsvo na večrazrednicah mora vloge na višja oblastva pótém šolskega vodstva pošiljati, ker nimajo neposrednje zveze z njim.

Izmed uradnih spisov se kronika najbolj različno piše, zato nam g. nadzornik poda nekako navodilo, kaj in kako naj piše v njo. Matrika in tednik sta povsod v redu, le naj se vsled novejših ukazov zapiše v matriko tudi, ima li učenec stavljen kóže in dotično spričevalo. — Vložni zapisnik je zelo važna knjiga, torej naj se vselej natančno izdeluje. — Šolskim knjižnicam pripisujejo oblastva veliko važnost, torej naj se vedno popolnujejo, kjer jih pa ni, naj se vstanove. Da pa ne bode noben učitelj v skrbeh, kake knjige bi kupil, da bi bile otrokom prikladne, izdalo je vodstvo I. mestne petrazredne šole v Ljubljani v svojem »Letnem poročilu« izkaz knjig svoje knjižnice. Ta šola je namreč tako srečna, da ima v svoji knjižnici vse slovenske za otroke sposobne knjige.

(Dalje prih.)

Društveni vestnik.

Iz Postojine. (K dopisu »Naše društvo«.)*) Blagoizvolite g. urednik k dopisu g. —t. sledeče v popolnitev sprejeti: »Viharne debate« so se imenovani trije (P., P., K.) res udeležili, povzročil jo je pa jedini g. Z. Za pazno lekturo 2. lista slov. pesimista se pa prav lepo zahvalim; priporočal je g. —t. svoj umotvor na nepravo adresu. »Društva imajo občne zборе zato, da se razjasnijo različna mnenja, ne pa

*) Ta dopis priobčujemo na osobno prošnjo dopisnikovega g. tovariša, da se slišita obe stranki in s tem smatramo to stvar končano. Ured.

da hoče kdo po vsi sili učiti nas svoje nazore kot jedino prave« tako je račil pisati. Kdo pa je tako ravnal? Ali ne oni, ki so zavrgli sklep večine, da se gledé na »malo vsotico« v društveni blagajnici ustanova podpor za jedno leto odloži? Zavrgli ste ta sklep večine, češ, »saj se je to že poprej (pred kako debato) sprejelo«. Pač kuriozno! Zakaj se ne poroča čiste resnice, če se kočljiva ta stvar sproži? Kdo pa je vezal otrobe brez konca in kraja? Morda dotični gospod, ki je stvarno in premišljeno stavil predlog za odložitev podporne zaloge. — Izstopil pa

sem res iz društva (pa ne sam), ker ima vsak olikan človek pravico, da na olikane ugovore dobiva olikane odgovore. Sploh pa priporočam več takta v objavljenih tacih poročilih.

Koncem mojega dopisa priporočam pa g. —tju, da si »pazno prečita« 2. listek »slov. pesimista«. S tem smatram stvar za končano. Toliko pa v obrambo in po pooblastilu napadenih. *Štefan Primožič.*

Občni zbor „vdovskega učiteljskega društva“ bode v petek 4. kimovca po navadnem običaji. — Ob 8. bode sv. maša v mestni farni cerkvi pri sv. Jakopu; in ob 9. zborovanje v mestni dvorani. Udom se bode te dni razposlal račun za preteklo društveno leto.

Iz Krškega. Dne 15. malega srpana t. l. ob 2. uri popoldne je imelo na vrtu g. Gregorića »Pedagogiško društvo« v Krškem šesti občni zbor. Razven polnoštevilnega učiteljstva krškega okraja je prišlo k zboru tudi mnogo gostov. Vlado je zastopal krški c. kr. okrajni glavar g. H. Weiglein.

Po srčnem pozdravu poroča prvosednik g. Fr. Gabršek v glavnih potezah o društvenem delovanju preteklega društvenega leta. Društveni tajnik g. J. Bezljaj poroča na to podrobneje o društvenem delovanju, ter omenja daril, ki jih je društvo prejelo tekom leta, namreč: milostljivi knezoškof g. dr. Michael Napotnik v Mariboru je podaril društvu 10 gld., vis. č. g. prošt dr. L. Klofutar v Ljubljani 5 gld., g. dr. vitez Močnik v Gradci 3 gld., g. dr. Jurij Strbenec, dekan v Leskovci 3 gld., okrajna učit. knjižnica v Krškem 20 gld., posojilnica v Krškem in v Konjicah po 10 gld., kar je zbor s »slava«-klici vzel na znanje.

Društvo izreče zahvalo tudi vsem gđč. učiteljicam in gg. učiteljem, med temi zlasti: g. B. Valenti in gđč. Mariji Wessnerjevi v Ljubljani, ki sta se trudila z razpečevanjem knjig.

Blagajničarica gđč. Marija Michél poroča potem o društvenih dohodkih in stroških. Dohodkov je bilo 331 gld. 3 kr., stroškov 179 gld. 86 kr., ostane torej 151 gld. 17 kr. gotovine, ki se ima porabiti za pokritje še ne plačanih tiskarskih stroškov »IV. Pedagogiškega letnika« l. 1890. Pregledovalci računov so bili izvoljeni gg.: Iv. Gantar, Fr. Lunder in J. Saje, ki so našli račune v popolnem redu.

V društveni odbor so se soglasno izvolili dose-danji odborniki gg.: J. Bezljaj, Fr. Gabršek, Fr. Jamšek, Iv. Lapajne, dr. T. Romih, Iv. Rupnik in gđč. Marija Michél.

Gospod ravnatelj Iv. Lapajne potem v imeni učiteljstva prav srčno zahvaljuje pisatelje »Pedagogiškega letnika« za njih požrtvovalnost v prid šolstva, kar zbor z »živijo«-klici potrjuje.

Potem stavi g. nadučitelj L. Abram nasvet, da bi udje — učitelji »Ped. dr.« nekoliko več udnine plačali in da bi zato »Ped. dr.« prevzelo postavljenje spomenikov umrlim tovarišem. Po daljši debati se sklene to odboru prepustiti v ugodno rešitev.

G. prvosednik se na to zahvali za obilno udeležbo in želi, da bi društveniki ostali zvesti, društvo pa podpirali s prispevki in med slovenskim razumništvom nabirali novih udov. Končno še prav toplo vabi k sodelovanju ter slednjč sklene zborovanje s trikratnimi »slava«-klici na presvetlega cesarja. *M. M.*

Vestnik.

Osobne vesti. Okrajni šolski nadzorniki. Minister za uk in bogočastje je imenoval okrajnimi šolskimi nadzorniki na Kranjskem: Za nemške šole v kočevskem okraji g. I. Wolseggerja, c. kr. gimnazijskega profesorja v Kočevju; za slovenske in utrakvistične šole v istem okraji g. L. Pintarja, c. kr. gimnazijskega profesorja v Novem Mestu; za nemške šole v Ljubljani g. J. Wallnerja, c. kr. gimnazijskega profesorja v Ljubljani; za radovljiški šolski okraj g. Fr. Levca, c. kr. profesorja na višji realki in okrajnega šolskega nadzornika v Ljubljani.

Odposlanci v deželno učiteljsko konferencijo so bili dalje izvoljeni v kranjskem šolskem okraji gg. J. Kragl (Tržič), J. Levičnik (Železniki), A. Vavken (Cerklje); v radovljiškem okraji gg. J. Bernard (Jesenice), J. Kovšca (Kropa); v krškem okraji gg. L. Abram (Kostanjevica), F. Lunder (Raka), dr. T. Romih (Krško), v novomeškem okraji gg. A. Jerše (Trebne), Fr. Koncilija (Žužemperk); v črnomaljskem okraji gg. I. Barle (Podzemelj), Fr. Šetina (Črnomelj); v logaškem okraji gg. L. Božič (Žiri) in V. Ribnikar (Dol. Logatec).

Iz c. kr. učiteljišč v Ljubljani. Na moškem učiteljišču so bile zrelostne preskušnje od dne 11. do

14. mal. srpana pod predsedstvom člana c. kr. deželnega šolskega sveta, ravnatelja dr. Rudolfa Junovicza. Od 16 gojencev četrtoletnikov in 1 ekster-nista je 15 dostalo preskušnjo z dobrim uspehom, 2 jo bodeta v dveh mesecih ponavljala; jeden gojenec se preskušnje zaradi boleznii ni mogel udeležiti. Preskušnjo je počastil tudi g. deželni predsednik baron Winkler s svojim pohodom. Od 63 gojencev prvo-, drugo- in tretjeletnikov je bilo na konci šolskega leta 35 sposobnih, 10 nesposobnih za višji razred; 18 jih mora delati ponavljalno preskušnjo. Na deški vadnici je od 119 učencev napredovalo 42 prav dobro, 67 dobro in 10 nezadostno.

Na ženskem učiteljišču je od 38 gojenk četrtega leta zrelostno preskušnjo dostalo 33 (2 z odliko), 5 pa jih sme preskušnjo v dveh mesecih ponavljati. Od 45 gojenk drugega leta je bilo 33 sposobnih, 1 nesposobna za višji razred; 11 pa jih mora delati ponavljalno preskušnjo. Na dekljiški vadnici je od 131 učenk napredovalo 34 prav dobro, 86 dobro, 9 nezadostno; 2 učenki sta bili zaradi boleznii neizprašani.

Učiteljske plače na Nemškem. V Frankfurtu na M. dobivajo predstojniki javnih šol po 4400, 4900, 5400 mark, učitelji pa po 1800, 2400, 3000, 3500,

4000 mark. V Bremenu dobivajo predstojniki po 3500—4500 mark, učitelji po 1500—3000 mark, začasni učitelji pa po 1100—1500 mark.

Učiteljské Noviny.

V Chicagu je sedaj 986 ljudskih šol, 341 akademij in seminarov in 2 univerzi z 62.640 učenci. Mesto ima 1.240.000 prebivalcev ter daruje na leto za šole 50 milijonov dolarjev iz javnega zaklada.

Beseda Učiteljská.

Vojska in pouk. Leon Donnat, belgiški statistik, je sestavil tabelo, po kateri je razvidno, koliko mora v kulturnih državah vsak prebivalec povprečno plačevati za vojsko in pouk:

	za vojsko	za pouk
Švicar	5·80 frankov	5·00 frankov
Avstrijan	8·00 »	1·96 »
Belgičan	8·10 »	2·75 »
Italijan	8·05 »	0·80 »
Danec	10·40 »	5·50 »
Rus	12·25 »	0·16 »
Bavarčan	14·15 »	3·00 »
Prus	14·15 »	2·90 »
Saksonec	14·15 »	4·00 »
Virtemberčan	14·15 »	2·10 »
Nizozemec	21·30 »	3·80 »
Anglež	22·25 »	3·75 »
Francoz	25·85 »	1·85 »

Posel z Budče.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 512

okr. š. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Radovljici se bode oddala služba nadučitelja in voditelja z dohodki prve plačilne vrste, z opravnino 100 gld. in prostim stanovanjem.

Prošnje za to službo se imajo oddati predpisanim službenim potem s prilogami vred do 28. velikega srpana 1891 pri tukajšnjem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici
dné 31. mal. srpana 1891.

četkom prihodnjega šolskega leta stalno ali začasno popolniti:

- 1.) mesto učitelja-voditelja na Selu pri Šumperku;
- 2.) mesto učitelja-voditelja v Čateži pri Trebnjem;
- 3.) mesto učitelja-voditelja v Mehovem, vsa tri mesta z dohodki IV. plačilnega razreda, opravnino in prostim stanovanjem — in
- 4.) drugo učno mesto na dvorazrednici na Mirni s plačo IV. plačilnega razreda.

Prošnje naj se do dné 25. vel. srpana t. l. predpisanim potem semkaj vložé.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem
dné 20. mal. srpana 1891.

Št. 455

okr. š. sv. V novoneškem šolskem okraji je z za-

Šolske drobtinice

z lepo podobo knezovladike Ant. Mart. Slomška in njegovim životo-pisom, spisal Fr. Jamšek, šolski ravnatelj v Reichenburgu ob Savi, dobé se v moji tiskarni in sicer mehkovazane po 70 kr., kdor pa naroči 10 komadov dobi jeden komad po vrhu.

Ravno tu se dobi tudi prav lično tiskana podoba A. M. Slomška, primerna za šole, čitalnice, bralna društva itd. ter velja 20 kr., po pošti 25 kr.

J. R. Milic

tiskarna v Ljubljani, Stari trg 19.

»Učiteljski Tovariš« izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje »Slovenskega učiteljskega društva« prejemo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta. Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Poljske ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Tiska J. R. Miliceva tiskarna v Ljubljani.